

0687 TOPIKALISAASJE FAN DE NP UT IN PP¹*Anne Wadman**Summary*

In this article the author discusses sentences of the type FUOTBALJEN hâld ik FAN 'PLAYING SOCCER I am fond OF'. Three aspects of this syntactic pattern, which is also found in other Germanic languages, are dealt with:

A: the adverbial status of the isolated preposition (in some cases it acquires the form of the corresponding adverb, as e.g. in Dutch DEZE HAMER kan ik niet MEE slaan).

B: the issue whether an 'interjacent' dêr ('there') has to be interpreted as a necessary intermediate stage. The author concludes this is not so, e.g. because in some interrogative sentences with a prepositional constituent topicalisation with retention of dêr is not permitted.

C: the author devotes most attention to the question what kinds of constituents allow, or do not allow, topicalisation in Frisian. After an examination of some twenty prepositions his conclusions are that topicalisation is always or nearly always possible with 1) prepositional constituents that are genuine 'prepositional objects'; i.e. object of common verb plus preposition combinations; 2) prepositional constituents functioning as adjuncts of place. It is worthy of note that topicalisation is all but excluded with prepositional constituents of time.

Towards the end the author touches upon the possible influence of the connotative value of sentences and its stylistic implications, also in the case of passive sentences. A Frisian writer will employ the NP-topicalisation as an option and never as a 'must'.

It ûnderwerp "topikalisaasje fan de NP út in PP" is al gâns oer skreaun. De foargeande sin hâldt in foarbyld yn. Ienfâldiger is: *FUOTBALJEN hâld ik FAN*. De nominale konstituïnt út in preposysje-konstituïnt stiet foarenoan yn 'e sin, as "psychologys subjekt", de preposysje sels is efteroan op syn plak bleaun.

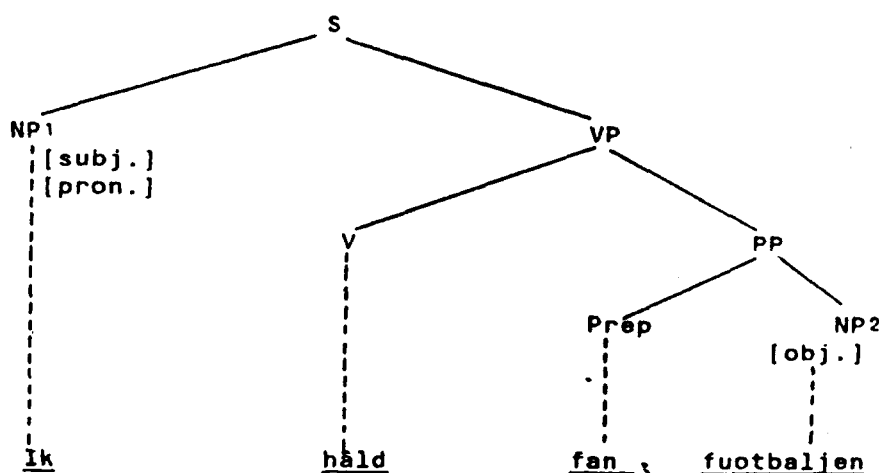
S. Dyk en J. Hoekstra hawwe yn *Ta de Fryske syntaksis*² in moai folslein

¹. Mei tank oan Pieter Breuker en Geart van der Meer.

². Utj. Fryske Akademy, Ljouwert (1987), s. 32-33.

oersjoch jûn fan de literatuer oer en de problemen om dit faak, sûnder rjocht, foar "typys Frysk" fersliten syntagma. Wy binne sa njonkelytsen ynljochte oer de âldens fan it ferskynsel (it âldste synjalearre foarbyld is fan 1495³), en oer it ferspriedingsgebiet: net allinne Frysk, mar ek Hollâns, Noardeastnederlâns, Leechdúts, Sweeds, Noars, Ingels, hawar op it Heechdúts nei binne sawat alle Germaanse talen der mei oanhelle⁴. Der is ek skreaun oer de stilistise ymplikaasjes fan ien en oar. Sa warskôget Tamminga⁵ op goede grûnen foar de ferabsolutearring en ferkrampste tapassing fan dizze opsjonele transformaasje. Dêrfoaroer kin, benammen by ienfâldige struktueren, de NP-foaropsetting soepeler en natuerliker klinke. Fgl. *Praatsjes hâld ik net fan* en *Fan praatsjes hâld ik net*.

Lykwols binne in mannich punten lizzen bleaun of ûnfoldwaande behannele. Wat dúdlik is, is dat it giet oer it nei foaren heljen fan it nominale part fan it preposisjoneel objekt, mei efterbliuwen fan de preposysje sels, dy't dan nei it "bywurd" útskaait. En net (lykas Tamminga suggerearret) om it "útnaaien" fan it ferhâldingswurd nei efteren. Wy meie útgean fan de ûnderlizzende struktuer:

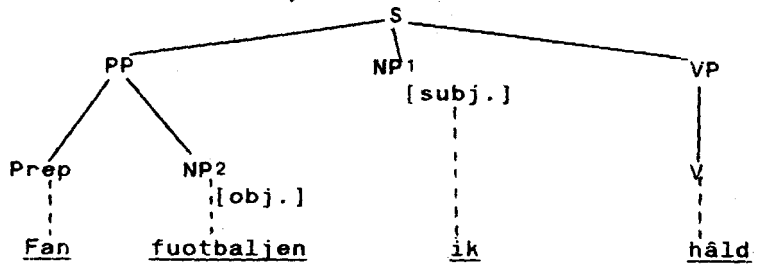

³. Chr. Stapelkamp, "De constructie met vooropgeplaatst prepositie-object" yn *Us Wurk* III (1954), s. 53-57.

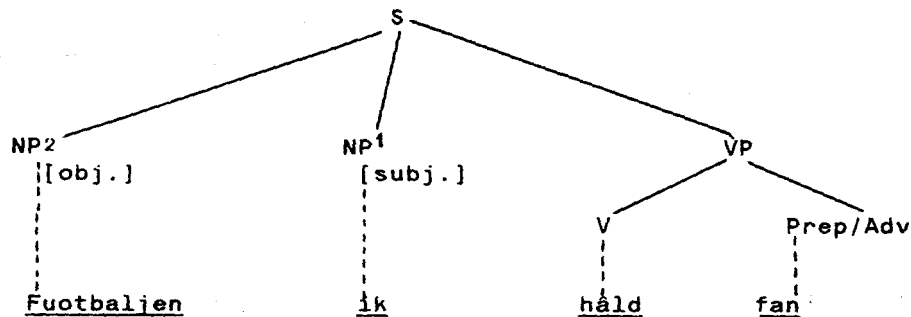
⁴. Teake Hoekema, "Gereer en gejeuzel hek 'n grote hêkel an" yn *Driemaandelijke Bladen*, nieuwe serie, V (1955), s. 111-119.

⁵. *Op 'e taalhelling* I (útj. Fryske Akademy, Bolsert 1963), s. 187-189.

It soe ûnwezenlik wêze, earst in topikalisaasje fan de hiele PP oan te nimmen, dus:

en dêrnei de Prep "útnaaie" te litten nei efteren:

Der mei fan útgien wurde, dat transformaasjes yn prinsipe de "ienfâldichste wei" folgje.

*****

De yn myn each mear of minder efterbleaune punten binne:

- A) De al fan Sipma⁶ (foarsichtich) stelde opmerking, dat it ferhâldingswurd "nei in adverbium" lûkt;
- B) De û.o. fan De Vooy's⁷ útsprutsen ferûnderstelling, dat oan it sintype *Fuotbaljen hâld ik fan* in konstruksje as *Fuotbaljen DêR hâld ik fan* foarôfgien is;

⁶. 'Praten hâld ik net fan' yn *It Beaken XI* (1949), s. 155-157.

⁷. C.G.N.de Vooy's, *Nederlandse Spraakkunst*² (1949), s. 362.

C) [in punt dat by myn witten alhiel noch net oan 'e oarder west hat:] De fraach hokker soarten fan PP de topikalisaasje fan de ynsletten NP al talitte en hokker net. En dêrby de fraach: hokker kondysjes kinne oars mei- of tsjinwurkje?

A) Ut de folgjende pearen sinnen soe men oanstriid hawwe om ôf te lieden, dat de preposysje, allinne efterbleaun, yndied de status fan adverbium oannimt:

- [1a] Ik kan MET deze hamer niet slaan. [1b] Deze hamer kan ik niet MEE slaan.
 [2a] Ik bin net FOÁR al dy besunigingen. [2b] Al dy besunigingen bin ik net FòAR.
 [3a] Ik gean fan 't jier net NEI Spanje. [3b] Spanje gean ik fan 't jier net HINNE.
 [4a] Us pake komt FAN Dokkum. [4b] Dokkum komt ús pake WEI.
 [5a] Do komst foar straf net FAN dyn keamer. [5b] Dyn keamer komst foar straf net ôF.

Wy hawwe hjir foarbylden dêr't de preposysje en it dêrmei relatearre adverbium nei de foarm ferskele. Yn it Nederlâns, oars as yn it Frysk en it Stedsfrysk (dy't hjiryn ek ûnder elkoar ferskille: *mei* en *met*), hawwe út *mede* de preposysje en it adverbium har spesjalisearre ta resp. *met* en *mee*. Fierder gean ik der fan út, dat it foarsetsel yn [2a] mei stigend, it "bywurd" yn [2b] mei delgeand twilûd útsprutsen wurdt: in stigend twilûd yn [2b] komt op my as hyperkorrekt oer. Mar der is yn dizzen reden ta foarsichtichheid. Yn it sinspear: [6a] Ik kom net FOAR in fiskakte. [6b] In fiskakte kom ik net FOAR, liket by [b] in stigend twilûd my ek net ûnkrekt ta. Itselde jildt foar de sin dy't Tamminga út Van Houten synjlearret: *Mannich boer hie Hindrik Kuken FOAR arbeide*. It is net ûnmooglik dat de pleatsing fan it "bywurd" al of net oan 'e ein fan de sin hjir fan ynfloed is. De semantise komplikaasjes by de preposysje foar spylje grif ek mei.

Ik wiis fierder noch op in lyts semantys ferskil troch yntonaasjeferskowing tusken de [a]- en de [b]-sinnen [1] o.m. [5]⁸, dat him nammers by de gefallen fan topikalisaasje yn it algemien foardocht, ja dat winliken yn it ferskynsel sels besletten leit. It wurket allinne, tink ik, yn it iene gefal

⁸. Oer de ferhâlding syntaktise struktuer en sinsyntonaasje sj. û.o. A. Kraak en W.G. Klooster, *Syntaxis* (1968), s. 82 ff.

justjes sterker as yn it oare. Lykwols jouwe de boppesteande sinnen wol in beskate oanwizing ta in funksje-feroaring fan de preposysje yn in adverbium by de topikalisaasje.

B) De earste dy't nei Sipma⁹ wat rommer oandacht foar de "konstruksje mei foaroppleatst preposysje-objekt" hie, wie Verdenius¹⁰. Hy hat it oer in type sinnen, "waarbij een hervattend *daar* achterwege blijft" en lit him oars as De Vooy's, net út oer de fraach nei dit "dêr" yn in oergongskonstruksje. Ut in konkrete taalsituaasje wei lit sa'n ûntjouwing har oars skoan tinke. A freget: "Hâldsto fan fuotbaljen?" B: 1) "Fuotbaljen?... Nee, dêr haw ik it smoar oan." 2) "Fuotbaljen?... Dêr haw ik it smoar oan." 3) "Fuotbaljen, dêr haw ik it smoar oan." 4) "Fuotbaljen dêr haw ik it smoar oan." 5) "Fuotbaljen haw ik it smoar oan." Dus fan in brutsen konstruksje nei in slettenenien. Ik wol dizze gong fan saken net útslute. Mar men kin jin ek yntinke, dat in soartgelikense topikalisaasje fan it direkt objekt as foarbyld tsjinne hat:

[7a] Sokke dingen sis ik leaver net. [7b] Sokke dingen swij ik leaver OER.

[8a] Opskeppers mei ik net lije. [8b] Opskeppers mei ik net OER.

In sterkere oanwizing, dat in "springplanke" fia *dêr* net nedich is, fine wy yn it feit dat ek freegjende sinnen NP-topikalisaasje fertoane kinne, wylst in foarôfgeand (of tuskenfoege) *dêr* net mooglik is:

[9a] Hokker wyn hâldsto it measte FAN? [9b] *Hokker wyn dêr hâldsto it measte FAN?

[10a] Wat lju wolle jimme gjin gedoente MEI ha? [10b] *Wat lju dêr wolle jimme gjin gedoente MEI ha?

[11a] Hoe'n frou soesto MEI trouwe wolle? [11b] *Hoe'n frou dêr soesto MEI trouwe wolle?

C. It punt dat ús it meast dwaande hâlde sil is: hokker soarte fan PP lit de topikalisaasje-transformaasje ta en hokker net? En: Hokker oare beheiningen binne der oan te wizen?

Wy stjitte hjir op komplikaasjes dy't ek te krijen hawwe mei de syntaktise ymplikaasjes fan de ferhâldingswurden. Ien fan dy komplikaasjes is

⁹. *Phonology & Grammar of Modern West Frisian* (1913), s. 90, noat 1.

¹⁰. A.A. Verdenius, "Een constructie met vooropgeplaatst praepositioneel object", yn *De Nieuwe Taalgids* XXXVII (1943), s. 71-74.

it ferskynsel fan dy konstituïnten dy't fan âlds yn 'e tradisjonele grammatika bekend steane as "foarsetsel-foarwerpen". Dêr dan ûnder te ferstean dy foarsetsel-konstruksjes dy't, fia in "fêst foarsetsel"¹¹, sa't it hjit ûnferbrekber oan it tiidwurd ferbûn binne, dat yn sa'n gefal faak in spesjalisearre betsjutting hat. As foarbyld nim ik it tiidwurd *rekkenje*:

[12a] Ik rekkenje [= meitsje rekkensommen] OP IN STIK PAPIER/ YN IN SKRIFT/ YN IT MIDDEISSKOFT/ BY IT LAMPJELJOCHT.

[12b] Ik rekkenje [= tidigje, betrou] OP SYN HELP/ SYN JILD, ensafh.

Yn [12a] binne ûnderskate foarsetsels mooglik: *op*, *yn*, *by*, en de kapitaal printe sindielen neame wy adverbiale (bywurdlike) bepalingen, b.g. fan plak, tiid, omstannichheid.

Yn [12b], dêr't it tiidwurd *rekkenje* in om sa te sizzen mear abstrakte betsjutting hat as yn [12a], is mar ien foarsetsel mooglik: *op*. It tiidwurd fan [12a] kin byneed allinne mei in ûnderwerp in sin foarmje: *Wat dochsto? - Ik rekkenje*. It tiidwurd fan [12b] is dit net by mooglik. Dêrfandinne dy beneaming "fêst foarsetsel".

De út modernere grammatika's bekende "ferfangings-test" is:

[a] Jan rekkent *en wol* (of: *en docht dat*) op in stik papier.

[b] *Jan rekkent *en wol* (*en docht dat*) op myn help.

As foarbylden fan sokke "fêste foarsetsels" bûn oan in tiidwurd oan 'e iene en in preposysje-objekt (tusken heakjes) oan 'e oare kant, neam ik, foar it gemak yn de ynfinityf-foarm:

[13] stean BûTEN (de stridende partijen);

[14] belang hawwe BY (in oerienkomst);

[15] stean EFTER (de herfoarmingsplannen);

[16] noed stean FAN (jins neisten);

[17] fiele FOAR (in feroaring);

[18] belang stelle YN (in ûnderwerp);

[19] akkoart gean MEI (in regeling);

[20] útsjen NEI (de fakânsje);

[21] tinke OAN (de takomst);

¹¹. M.C. van den Toorn, *Nederlandse Grammatica* (1977), s. 34 brûkt de term "vast voorzetsel" ek noch.

- [22] swije OER (it ferline);
- [23] jaan OM (jins freonen);
- [24] grutsk wêze OP (jins prestaasjes);
- [25] komme TA (jins doel);
- [26] beswier hawwe TSJIN (in regeling);
- [27] komme TUSKEN (stridende partijen);
- [28] komme (kinne) UT ('e swierrichheden).

Foar de problematyk fan dit preposysje-objekt en de ôffreding derfan fan oare preposysje-konstituïnten moat ik yn haadsaak ferwize nei de besteande fakliteratuer¹². Hjir allinne dit: Nei myn betinken kin de beneaming "fêst foarsetsel", dy't betizing jout, better ferfongen wurde troch "spesjalisearre foarsetsel", en faaks is ek "abstrahearre foarsetsel" mooglik. De yn boppesteande foarbylden [13] o.m. [28] brûkte foarsetsels hawwe meastepart (*bûten, by, efter, foar, yn, nei, oan, oer, om, op, ta, tusken, út*) in sterk "lokale" ymplikaasje: se binne gauris ynlieding fan adverbiale plakbepalingen.

De hjir folgjende sinnen no litte sjen, dat yn it gefal fan echte preposysje-objekten de topikalisaasje sa goed as altyd mooglik is:

- [13b] Dy plannen stean ik BUTEN.
- [14b] Dat jild haw ik gjin belang BY.
- [15b] Dy plannen stean ik folslein EFTER.
- [16b] Jins neiste moat men altyd noed FAN stean.
- [17b] Sok in plan fiel ik net FOAR.
- [18b] Politike saken stelt myn broer gjin belang YN.
- [19b] Dy regeling geane wy net akkoart MEI.
- [20b] In wintersportfakânsje sjoch ik net NEI út.
- [21b] De takomst tink ik geregeldwei OAN.
- [22b] Dy dingen swij ik leaver OER.
- [23b] Sokke praatsjes jou ik net OM.
- [24b] Sokke foarâlden bin ik net grutsk OP.
- [25b] Arbeidzjen kom ik langer net TA.

---

¹². Dúdlik komme dy komplikaasjes út by M.C. van den Toorn, "Het voorzetsel-voorwerp als nominale constituent" yn *Studia Neerlandica*, 1971, 6, ek yn H. Hulshof (red.), *Transformationeel-generatieve grammatica in artikelen* (1975), s. 320-335. Sj. ek Kraak en Klooster, op. cit. s. 81 ff. en W.G. Klooster, H.J. Verkuyl en J.H.J. Luif, *Inleiding tot de syntaxis* (1968), s. 41 ff.

[26b] Dy oplossing haw ik gjin beswier TSJIN.

[27b] It jongfolk rekkenje ik dy net mear ûNDER.

[28b] Sokke gearstalde berekningen kom ik net úT.

Fan de yn totaal goed 20 troch my neigiene foarsetsels wiene mar in pear dêr't har problemen by foardiene. TE hat mar in beheind berik, benammen as ynlieding ta in plakbepaling¹³:

[29a] Jan wennet TE Dronryp. [29b] *Dronryp wennet Jan TE.

NEFFENS, alhoewol in "abstrakte" preposysje, lit, moai wis op grûn fan syn ôfkomst, net maklik topikalisaasje ta:

[30a] Dat proses ferrûn net NEFFENS ús ferwachtingen. [30b] *Us ferwachtingen ferrûn dat proses net NEFFENS.

Mar wol wer yn

[30c] De foarskriften haw ik NEFFENS hannele.

Ek *binnen*, *neist* en it dêrmei faak synonyme *njonken* komme net foar as ynlieding fan in preposysje-objekt, mar litte as plak-oantsjuttende foarsetsels wol topikalisaasje ta:

[31] Dat stek moastst BINNEN bliuwe.

[32] Dy pleats stiet in hege beam NEIST/NJONKEN.

En dat bringt ús op in oar gesichtspunt: fierwei it measte part fan de yn "plakbepalingen" brûkte foarsetsels lit topikalisaasje fan de NP ta:

[33] Dat ferbeane terrein moastst BÛTEN bliuwe.

[34] Myn neef haw ik jierren lang BY yn 'e klasse sitten.

[35] It skadige beamboskje joech ik my noflik EFTER del.

[36] De tichte tsjerkedoar stie in grutte smite folk FOAR.

[37] It dakfinster siet gâns in skuor YN.

[38] Dy beam sit noch gjin bledsje OAN.

---

¹³. Hjiirby lit ik *te* as preposysje foar de nominale ynfinityf ("Ik gean TE fiskjen") byside.

- [39] Dy sleat leit in brede planke OER.
 [40] Dat skilderij sit in moaie list OM.
 [41] It brief stie in ferkeard adres OP.
 [42] Al dy roerige jongkjirls siet ien bleu famke TUSKEN.
 [43] Dat wurdsje heart in streek ûNDER.
 [44] Dy blabberige sleat koe ik mar mei lijen úT komme.

Dy't no de 16 preposysjes fan de sinnen [13b]-[28b] leit neist de 12 fan [33]-[44], sjocht dat 11 fan dy 12 ek yn it earste rychje foarkomme, m.o.w.: in fiks tal foarsetsels út dat rychje kin topikalisaasje fan de NP daaie sawol yn in preposysje-objekt as yn in plakbepaling. De 5 útsûnderingen binne: *fan, mei, nei, ta* en *tsjin*.

Nei en *fan* hawwe al oan 'e oarder west yn sin [3] en [4], by de behanneling fan harren adverbialisaasje ta *hinne* en *wei*. It lykje my dan ek mar skynbere útsûnderingen ta.

Ta kin wol in soarte fan plakbepaling ynliede, mar net maklik mei topikalisaasje:

- [45a] Kees sit altyd TA it koekjestrompke. [45b] *It koekjetrompke sit Kees altyd TA.

Itselde jildt foar *tsjin*:

- [46a] De brommer stie TSJIN de sydmuorre. [46b] *De sydmuorre stie de brommer TSJIN.

Adverbialisearring ta *tsjin* ... oan makket de sin akseptabeler. In spesjaal gefal is *mei*:

- [47] Dat mes snij ik net graach MEI (bepaling fan middel).
 [48] Dy bern boartet ús Jan in soad MEI.
 [49] *In soad wille die Afke har wurk MEI.
 [50] *Grutte stappen rûn de direkteur MEI oer de gong.

Ik wol my net jaan yn de fraach mei hokker "soarten" fan adverbiale bepalingen wy yn [48], [49] en [50] te krijen hawwe.

Wol merk ik op, dat der tiidwurden binne dy't net bûten in oanfoljende preposysje-bepaling kinne, sûnder dat der perfoarst fan in foarsetsel-objekt sprake is: wurden mei in duratyf aspekt lykas *wenje, tahâlde, ferbliuwe*,

toevje hawwe neffens de "en-wol"-proef sa goed as yn alle gefallen in preposysje-konstituïnt fanneden:

[51] *Wy wenje en wol yn Hynljippen, ensafh.

Itselde hawwe we ek gauris mei hâldingstiidwurden lykas *sitte*, *lizze*, *hingje*:

[52] *Ik hingje en wol oan 'e rekstôk.

Dy't dizze sin fergeliket b.g. mei:

[53] *Ik hingje en wol oan myn prinsipes,

sjocht dat it ferskil tusken preposysje-objekten en bepalingen mei in foarsetsel fakentiden frijwat yllusoir is.

Gearfetsjend kinne wy stelle, dat sinnen mei in preposysje-objekt èn sinnen mei in preposysje-bepaling fan plak altyd of sa goed as altyd topikalisaasje fan de NP talitte.

Gâns oars stiet it yn sinnen mei in tiidbepaling fan in preposysje ynlaat:

[54a] De winkels binne NEI seis oere ticht.

[54b] *Seis oere binne de winkels NEI ticht.

[55a] Jan kaam OM seis oere thús. [55b] *Seis oere kaam Jan OM thús.

[56a] It is altyd drok OP Pinksterdagen. [56b] *Pinksterdagen is it altyd drok OP.

[57a] Us pake is FAN 1899. [57b] *1899 is ús pake FAN.

[58a] De oankomst is TUSKEN trije en fjouwer oere. [58b] *Trije oere is de oankomst TUSKEN.

[59a] Wy geane MEI Krysttiid altyd útfanhûs. [59b] *Krysttiid geane wy altyd MEI útfanhûs.

[60a] YN juny is it trochstrings moai waar YN. [60b] *Juny is it trochstrings moai waar YN.

[61a] TSJIN Peaske waard it droech waar. [61b] *Peaske waard it droech waar TSJIN.

In skynbere útsûndering is:

[62b] It útbrekken fan de brân en it kommen fan de spuit lei in kertier

TUSKEN. Neist [62a]: TUSKEN it útbrekken fan de brân en it kommen fan de spuit lei in kertier.

Wy hawwe hjir wierskynlik net te dwaan mei in "tusken twa tiidsmominten", mar mei in "tusken twa feiten". En yn de folgjende sinnen hawwe wy earder te krijen mei preposysje-objekten as mei suvere tiidbepalingen:

[63] Oktober falt dit jier de hjerstfakânsje YN.

[64] 22 maaie falt fan 't jier pinkstermoandei OP.

It liket my ta, dat it net tefolle sein is, as ik fêststel dat der yn it stik fan de NP-topikalisaasje in frij grut ferskil is tusken it hâlden en dragen fan oan 'e iene kant preposysjebepalingen mei temporele ynhâld en oan 'e oare kant dy mei lokale ynhâld en de fan âlds as foarsetsel-objekten oantsjutte sindielen. Oft op grûn fan ien en oar in her-groeparring fan de foarsetselkonstituïnte-matearje nedich is, soe neier ûndersocht wurde moatte.

Net ûnmooglik is fierder - mar it soe ek in tige wiidweidich ûndersiik fergje - dat in min of mear subjektive konnotaasje fan de sinsynhâld de mooglikheid op NP-topikalisaasje besterket. Dat koe dan wer gearhingje mei it "psychologys", emosjoneel fielen dat neffens guon skriuwers oer dit ûnderwerp mandélich is oan it foaroppleatsen fan oare sindielen as de subjekts-NP. Dêrút soe dan faaks it ferskil yn akseptabiliteit ferklearre wurde kinne tusken:

[65a] Sa'n gat as Snits soe ik net graach YN wenje wolle.

[65b] *Snits soe ik net graach YN wenje wolle.

[65c] *Snits wenje ik al lang net mear YN.

Mar hjir kinne ek oare oarsaken yn it spul wêze.

*****

Ta beslút noch in opmerking oer in aspekt yn Tamminga syn artikel. Hy seit op s. 189, dat de hjir besprutsen omsetting yn passive sinnen "suver neat nut" hat en neamt as foarbyld dat de sin:

[66a] OM arbeidzjen wurdt troch my neat jûn.

min om te setten is yn:

[66b] Arbeidzjen wurdt troch my neat OM jûn,

omreden dat by it passivum psychologys en grammatys ûnderwerp hast altyd folslein gearfalle soene. De opmerking is ûnkrekt: yn beide sinnen is *neat* it grammatys ûnderwerp en (*Om*) *arbeidzjen* as men wol it psychologys ûnderwerp. Dat topikalisaasje fan NP yn passive sinnen net tsjin it grammatikaal fielen yngiet, kin bliken dwaan oan sinnen as:

[67] Smoken wurdt hjir yn dit hûs net OAN dien.

[68] Anke har kapsel waard wakker FAN beard.

[69] Sa'n opmerking is neat MEI sein.

[70] Sokke dingen wurde langer gjin konsekwinsjes OAN ferbûn.

[71] Seks wurdt yn sommige rûnten net OER praat.

[72] Grutte libbensfragen wurdt yn dit boek gjin antwurd OP jûn.

Dat dizze sinnen, al leit fan guon it "abstraksje-nivo" justjes heger, dochs minder keunstmjittich oandogge as sin [66b], dy fan Tamminga dus, komt mooglik mei troch de komplikaasje dat yn dy lêste sin mar leafst trije soarten fan ûnderwerp te ûnderskieden binne: neist it grammatys (*neat*) en it psychologys subjekt (*Arbeidzjen*) ek noch in "logys" subjekt: de "bepaling fan de hanneljende persoan": *troch my*. It soe wêze kinne dat dit explisyt logys subjekt de sin foar in topikalisaasje-transformaasje ryklik swier belêstiget. Mar stilistise faktoaren kinne ek in rol spylje en b.g. meitsje dat sinnen lykas:

[73] Tûnkjen wurdt troch my neat mear OAN dien.

wol wer akseptabel oandogge. Yn "myn" sinnen [67] o.m. [72] is sprake fan in ymplisyt (út de kontekst wei fanselssprekkend) logys subjekt; dêr leit it dus makliker.

Mar by einsluten stim ik Tamminga graach mei, dat it tapassen fan de omsetting yn passive sinnen (de eigenskip jildt nammers foar de passive sin yn 't algemien al!) gauris stiif, yntellektualistys en ûnoersichtlik oankomt, benammen as Prep en de NC fier fan elkoar ôf steane. De foarbylden dy't hy út it boek *Binnendiken en Slieperdiken yn Fryslân* gearfandele hat, lige der meastepart net om, al is syn earste foarbyld gjin passive sin. En syn konklúzje: "In skriuwer mei smaak en gefoel foar dizze dingen sil dit apart en nijsgjirrige syntagma mei de nedige soberheid en tierens besykje te

brûken", kin men sachts fan herten yn meigean¹⁴. Al falle "styl" en "grammatikaliteit" fansels net altyd gear....

8603 CA Snits
Esdoarnleane 2

---

¹⁴. In yn it ramt fan ús syntagma net sa gelokkich foarbyld dat Tamminga jout (en dat Dyk en Hoekstra, sj. noat², oernimme), is dat fan de "dûbeldjerre": "HjirMEI is wol it wichtichste, mar lykwols net it measte MEI sein": hjir is de komplikaasje fan de preposysje – permutaasje (MEI DIT wurdt HJIRMEI) in steurende faktor.